

Nieuwegein, 5 april 2026

Aan: H. Peters, lijsttrekker Lokale Vernieuwing/VSP
Betreft: Advies verkenners (R. Scholten en J. van Engelen)

Beste Heleen Peters,

Hierbij brengen wij, in de rol van verkenners, graag een verslag aan je uit over de in de tweede ronde gevoerde gesprekken met LV/VSP, GL/PvdA, VVD, D66 en CDA en het daaruit voortkomende advies richting coalitievorming.

Korte terugblik

Woensdagavond 18 maart j.l. heeft LV/VSP kennisgenomen van de verkiezingsuitslag, donderdagochtend 19 maart zaten Robert Scholten en jijzelf, namens LV/VSP, bij de griffie op kantoor en diezelfde dag is naar de fractievoorzitters van de verschillende partijen een informerende mail gestuurd.

Op vrijdag 20 maart heeft de griffie met alle fractievoorzitters/lijsttrekkers telefonisch contact opgenomen met de mededeling dat Robert Scholten en jij namens Lokale Vernieuwing/VSP niet wilden wachten tot na het duidingsdebat (van donderdag 26 maart) met het starten van de kennismakingsgesprekken.

LV/VSP wilden de dagen na de verkiezingen direct goed en zinvol gebruiken en daarom zijn Robert Scholten en jij op zaterdag 21 maart, in de eerste ronde, direct begonnen met het voeren van gesprekken. De overige gesprekken zijn gevoerd op maandagavond 23 maart en op woensdagochtend 25 maart. Van deze gesprekken zijn door Robert Scholten en jouw aantekeningen voor eigen gebruik gemaakt die na het gesprek hardop zijn voorgelezen en geaccordeerd door de betreffende gesprekspartners.

Jij hebt, mede namens Robert Scholten, de gemeenteraad laten weten dat jullie terugkijken op, in het algemeen, open en prettige gesprekken, al waren er in de eerste ronde 2 fracties die geen of nauwelijks vragen wilden beantwoorden maar vooral benieuwd waren naar de visie van Lokale Vernieuwing/VSP. In jouw bijdrage tijdens het duidingsdebat van 26 maart heb jij hier ook naar verwezen en al enkele opmerkingen over gemaakt.

Wat opviel in de gesprekken in de eerste ronde, zo vernamen wij (mede) tijdens het duidingsdebat, is dat (bijna) iedere fractie zichzelf in (mocht deze al bestaan) 'de ideale' coalitie zag deelnemen, waardoor ideeën over de vorming daarvan qua beeld sterk uiteenliepen. Er bestond, ten tijde van de eerste ronde gesprekken, al een meer eensluidend beeld over welke

fracties, uitgaande van de verkiezingsuitslag, de coalitie met elkaar zouden kunnen/moeten gaan vormen.

Naar aanleiding van de in de eerste ronde gevoerde gesprekken en verkregen inzichten, zijn er door Robert Scholten en jou een vijftal fracties benoemd waarmee in de tweede ronde nogmaals dient te worden gesproken, ditmaal door ondergetekenden, zijnde Robert Scholten en John van Engelen. Dit betroffen de partijen LV/VSP, GL/PvdA, VVD, D66 en CDA.

Gesprekken in de tweede ronde

Het voorgaande is in het duidingsdebat van 26 maart jl. ook duidelijk aan de orde gekomen en daarmee aan de gehele raad medegedeeld, waarmee de 2^e ronde van de verkenningsfase haar intrede deed. De gesprekken met de genoemde 5 fracties zijn door ons, de ondergetekenden, alle gevoerd op zaterdag 28 maart jl., aan de hand van de vooraf toegezonden vragen-/onderwerpenlijst.

De gesprekken in de tweede ronde hebben plaatsgevonden in aanwezigheid van plaatsvervangend raadsgriffier Tirtsa Kamstra. Van alle gesprekken is een gespreksverslag gemaakt, welke de deelnemende fracties in concept hebben ontvangen (ieder het eigen verslag: dus niet die van elkaar). Alle 5 de fracties hebben het gespreksverslag geaccordeerd en akkoord gegeven voor openbaarmaking. Deze gespreksverslagen treffen jullie bijgaand aan.

De onderwerpen die in deze gesprekken aan de orde zijn gekomen zijn:

- Samenwerking & vertrouwen
- Bestuursstijl & cultuur
- Financiën & haalbaarheid
- Coalitievorming
- Relatie met inwoners/stakeholders/partners
- Randvoorwaarden & te volgen proces

De vragen die in deze gesprekken aan de orde zijn gekomen zijn:

- Zijn er randvoorwaarden die u stelt aan deelname aan een coalitie?
- Wat vindt u en hoe kijkt u naar een zogenaamd “dichtgetimmerd” coalitieakkoord versus een hoofdlijnenakkoord met meer ruimte voor de raad?
- Welke 3 onderwerpen zijn voor uw partij niet onderhandelbaar?
- Als u zou gaan deelnemen aan een te vormen coalitie, waar gaat uw voorkeur dan naar uit?

Verder is er met alle 5 de fracties gesproken over de wens om bepaalde zaken (onderlinge samenwerking in de raad, gebruik raadsagenda naast coalitieakkoord, enz.) te veranderen, een boodschap waarmee LV/VSP ook de verkiezingen is ingegaan, wat in de eerste ronde bij de

gesprekken ook is benoemd en wat jij in het duidingsdebat, met duidelijke woorden, ook toen hebt uitgesproken.

Een aantal van deze beoogde veranderingen zien op de inhoud, hetgeen vanzelfsprekend tijdens de nadere onderhandelingen aan bod zal gaan komen.

Andere beoogde veranderingen van LV/VSP zien op de cultuur binnen de raad, de rolverdeling tussen raad en college, de omgang tussen coalitie- en niet-coalitiepartijen en het goed in positie brengen van de raad.

Tijdens het duidingsdebat heb jij al aangegeven dat het laatste voor LV/VSP niet zozeer een onderhandelingspunt is, maar meer een nieuwe insteek, een manier van werken, een motivatie, een eigenschap of een avontuur dat de nieuwe coalitie wel moet willen en durven aangaan.

De tweede ronde gesprekken waren dan ook met name bedoeld en zijn dan ook met name gebruikt om te kijken of en tot in hoeverre de 5 gesprekspartners/4 overige fracties dit samen met Lokale Vernieuwing/VSP zouden kunnen, willen en durven. Het voorgaande werd en wordt door ons gezien als ons voornaamste doel tijdens de gesprekken in de tweede ronde.

Gelukkig kunnen wij jou middels dit verslag laten weten dat er meerdere fracties de beoogde en benoemde uitdagingen ook zien en bereid zijn daarin stappen te zetten. In dit verband kunnen wij jou het volgende berichten:

Ons is tijdens de gesprekken in de tweede ronde gebleken dat nagenoeg geen van de gesprekspartners kiest voor een dichtgetimmerd coalitieakkoord, hoewel de ene fractie wel, middels een raadsagenda, (beduidend) meer (ruimte) aan de gemeenteraad wil overlaten dan de andere fractie en er ook anders wordt gedacht over de wijze waarop en wie de raadsagenda opstelt/vult.

De algemene lijn is dat alle gesprekspartners zien dat er de komende jaren (en ook daarna) nogal een aantal stevige onderwerpen en opgaven op de Gemeente Nieuwegein afkomen. Er wordt door de gesprekspartners voor gekozen om over dergelijke onderwerpen duidelijke keuzes te maken, duidelijke regels en kaders te stellen en aldus dergelijke onderwerpen in een coalitieakkoord op te nemen.

Een andere algemene lijn, in het kader van het gevoerde financiële beleid in onze gemeente, is dat de meeste fracties een (iets) minder strakke lijn/minder behoudende manier van begroten wensen te gaan hanteren.

Advies

Wij zien, kijkend naar de verkiezingsuitslag en het voorgaande in ogenschouw nemend, dat er 3 coalitie-varianten denkbaar zijn:

1. Voortzetting huidige coalitie
2. Een getalsmatige meerderheidscoalitie
3. Een programmatische coalitie

Bij de eerste variant is er geen verandering in de samenstelling van de (huidige) coalitiepartijen. Door de uitslag van de verkiezingen veranderen alleen het totaal aantal zetels en het aantal zetels per fractie.

De 2^e variant, een getalsmatige meerderheidscoalitie, kan op meerdere wijze worden ingevuld met de 5 fracties die aan de tweede ronde gesprekken deelnemen.

De 3^e variant is de programmatische coalitie, waarin die fracties plaatsnemen die, in grote lijnen, op voorhand, wat betreft de inhoud van de verkiezingsprogramma's en de gedeelde informatie tijdens de twee gespreksrondes, met elkaar op essentiële onderwerpen hetzelfde beogen.

Kijkend naar de stevige opdrachten die op onze gemeente afkomen en de wens om op een aantal belangrijke onderwerpen te vernieuwen, geven wij het advies om een programmatische coalitie na te streven.

Zojuist besproken wij wat in grote lijnen door de verschillende fracties werd meegegeven. Ook is benoemd dat in de eerste ronde niet alle fracties alle vragen hebben beantwoord. Dat was in de tweede ronde m.b.t. 1 fractie wederom het geval. Wij hebben dat op enkele momenten ervaren als een gebrek in vertrouwen en/of openheid.

Verder benoemen wij expliciet dat GL/PvdA anders aankijkt tegen de toepassing van de raadsagenda en tegen de toekomst van het financieel beleid, hetgeen niet overeenkomt met de door LV/VSP geuite wensen en ambities.

Alles overwegende brengen wij het advies uit om de formatiegesprekken voort te zetten met: Lokale Vernieuwing/VSP-VVD-D66 en het CDA, waarin wordt gestreefd naar een sterk programmatische coalitie, met een coalitieakkoord op hoofdlijnen en daarnaast een breed gedragen en inhoudelijke raadsagenda.

Lokale Vernieuwing/VSP-VVD-D66-CDA vormen een brede vertegenwoordiging van 4 fracties, met 19 zetels in de gemeenteraad.

Het voorgaande opgeschreven hebbende, kunnen wij u tot slot melden dat wij onze opdracht, door het opstellen van dit verslag en het geven dat bovenstaand advies, als afgerond beschouwen en wensen wij jou veel succes (en plezier) toe met en bij de vorming van een nieuwe coalitie.

Met dank aan eenieder die in dit proces zijn of haar bijdrage heeft geleverd, groeten wij,

John van Engelen en Robert Scholten